

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Integritet på Facebook

En studie om Facebookanvändares användning och attityder i relation till säkerhet och integritet

Integrity on Facebook

Facebook user's usage and attitudes in relation to security and integrity

NIKLAS JOHANSSON

Kandidatuppsats i informatik

Rapport nr. 2011:057

ISSN: 1651-4769

Abstrakt

Användningen av sociala nätverk och andra typer av sociala medier har ökat kraftigt de senaste åren. Detta har lett till att fler och fler användare väljer att ansluta sig till de sociala nätverken. På sociala nätverk görs personlig information tillgänglig för nätverket samt de användare som deltar i nätverket. Studien kommer att ge en bild av hur medvetna Facebookanvändare är om att Facebook samt tredje part har rätt till att förfoga över de personliga uppgifter som delas på nätverket i enlighet med Facebooks användningsvillkor. Facebook användarnas motiv och drivkrafter till att använda Facebook är en viktig del för att ge en komplett bild av användnings situationen på Facebook. Studien kommer också att ge en bild av om användarna tar hänsyn till att information som delas på nätverket görs tillgänglig för andra användare på nätverket av vänner men också till viss del för alla användare på Facebook. För att undersöka studiens frågeställningar kommer jag att använda mig av en enkätundersökning med både kvantitativa och kvalitativa frågor som riktar sig till aktiva Facebookanvändare. Studien visar att flertalet användare är medvetna om de risker Facebook innebär i form av spridning och användning och hantering av personlig information. Flertalet användare har någon gång övervägt att lämna Facebook på grund av användarvillkoren. Användarna väljer att använda och stanna kvar på Facebook då det sociala trycket blivit så stort att man annars riskerar att hamna utanför. Detta märks i att användare väljer att vara relativt transparenta i delningen av information med vännerna. Detta visar att människor idag mer eller mindre har flyttat sina sociala liv ut på Facebook.

Nyckelord: Facebook, Integritet, Sociala nätverk.

Förord

Jag vill tacka Mathias Klang som handlett mig under arbetets gång och hjälpt mig att hitta bra litteratur och funnits tillgänglig för frågor.

Jag vill också tacka alla Facebookanvändare som deltagit i min enkät och därmed varit en stor del av studiens resultat.

Innehållsförteckning

Introduktion	5
Bakgrund	5
Problembeskrivning.....	6
Syfte frågeställning.....	6
Avgränsning.....	6
Definition	7
Status uppdatering.....	7
”Gilla”-knappar	7
Externa ”Gilla”-knappar.....	7
Facebookapplikation	8
Facebookvänner	8
Data-mining.....	8
Social graph	9
Teori.....	10
Olika typer av sociala nätverk	10
Informationens påverkan på användaren	10
Motiv bakom Facebookanvändning	10
Integritet på sociala nätverk.....	11
Teoretisk utgångspunkt.....	12
Metod.....	13
Metodval	13
Alternativa metoder	13
Bearbetning/datainsamling.....	13
Genomförande	13
Validitet	14
Reliabilitet.....	14
Urval	14
Etisk utgångspunkt	15
Resultat.....	16
Vänner på Facebook.....	16
Dela med sig	17
Säkerhet/sekretess.....	18
Facebookapplikationer	19

Extern användning.....	20
Diskussion.....	22
Säkerhet och sekretess.....	22
Attityder kring olika typer av integritet.....	24
Användarnas motiv.....	24
Öppenhet på Facebook	25
Slutsats	26
Förslag till fortsatt forskning	27
Källor.....	28
Bilagor.....	29

Introduktion

Bakgrund

Användning av sociala medier och mötesplatser online är ett relativt nytt fenomen. Trots detta känns det idag helt naturligt att alla människor är medlemmar eller på något sätt nyttjar någon form av socialt media regelbundet. Sociala nätverk på internet finns idag i flera olika former. Exempel på sociala nätverk på internet är: Facebook, Myspace och Linked in. Dessa tre nätverk är i grunden byggda på samma sätt men de skiljer sig stort vad gäller målgrupper och användning. Även om användningen av mötesplatser är stor, så är kunskapen om vilken information som samlas av företagen som driver de sociala nätverken relativt låg i jämförelse med hur många som använder sig av sociala nätverk på internet. Facebook är ett av de sociala nätverk som kritiserats hårdast för deras integritetspolicy, men trots detta har Facebook flera miljoner användare över hela världen. Flera av medlemmarna på Facebook besöker hemsidan dagligen. Flera arbetsplatser har blockerat Facebook för att förhindra anställda från att använda Facebook på arbetstid. Förbudet mot Facebook på arbetsplatser grundas ofta i att arbetsgivarna ser den tid som de anställda lägger på Facebook som förlorad arbetstid. Det kan också ha att göra med att de anställda helt enkelt inte får eller att det inte är lämpligt att de skriver Facebookinlägg om vad de gör på arbetstid. Under åren har vi sett flera exempel på användare som har förlorat jobbet, eller som har fått ta andra konsekvenser för att de har använt Facebook och spridit olämplig information. Det är t.ex. inte helt ovanligt att användare har blivit av med jobbet för att de har skrivit olämpliga kommentarer om arbetsplatsen eller chefen på Facebook. Det finns också flera fall där användare har avslöjats för fusk med sjukskrivning och liknande då de har lagt upp semester bilder eller liknande under en period som de varit sjukskrivna.

En vanlig uppfattning är att det enda Facebook vet om dig är den information som du frivilligt väljer att dela med dig av. T.ex. den information du anger i din profil som ålder, kön och fritidsintressen. I takt med att Facebook har vuxit sig allt starkare som ett av de största sociala nätverken på internet så har även informationskanalerna till och från Facebook ökat. Fler och fler externa hemsidor strävar nu efter att ha en koppling till Facebook och därigenom få tillgång till det stora nätverket. Det blir allt vanligare att hemsidor har "Gilla"-knappar som är kopplade till Facebook. Genom att trycka på en "Gilla"-knapp sprids informationen till dina vänner på Facebook att du tycker att en viss hemsida är intressant. Detta ger bra reklam till hemsidan i fråga. Det talar även om för Facebook att du gillar vissa typer av hemsidor och kan med hjälp av denna information skapa bättre annonser som matchar dina intressen. Det finns även hemsidor som låter dig se vilka av dina Facebookvänner som är medlemmar på sidan i fråga. Denna stora mängd kopplingar till och från Facebook innebär att riskerna med att dela med sig av information på Facebook hela tiden ökar eftersom du utöver Facebooks integritetspolicy nu även påverkas av integritetspolicy hos de externa hemsidor som delar information med Facebook.

Problembeskrivning

I dagens samhälle råder en allmän uppfattning om att människor är väldigt villiga att dela med sig av information till såväl vänner och bekanta som till okända människor på internet. Det är också tydligt att fler och fler människor väljer att vara en del av ett socialt nätverk på internet som ett komplement till de sociala interaktioner som sker i det verkliga livet. Det är därför av intresse att ge en bild av hur integritets och användnings situationen på Facebook ser ut idag. Sambandet mellan integritetsfrågan och användarnas motivation till att använda Facebook är viktigt att förstå eftersom användningen står i relation till de integritets problem som en användare kan tänkas uppleva.

Syfte frågeställning

Syftet med studien är att ge en bild av Facebook användares attityder till Facebook användning och de integritets, säkerhetsrisker det kan innebära att vara medlem på Facebook. Det är intressant att få en bild av hur användarna tar ställning till och anpassar sig utefter de olika typerna av integritets problem som uppstår på Facebook. Det första problemet är hur användarna ställer sig till att Facebook och tredje part samlar information om användaren, för att sedan använda informationen i kommersiella syften. Den andra problematiken är hur användarna ställer sig till att interaktionerna mellan användare på Facebook kan ge upphov till integritetsproblem. Integritets problem mellan användare kan t.ex. ta formen av att den information som görs synlig inte är lämplig för alla vännerna i nätverket.

Studiens frågeställningar:

Hur medvetna är användarna om riskerna med att tillåta Facebook och tredje part att förfoga över informationen som publiceras?

Vad motiverar användarna att använda Facebook?

Tar användarna hänsyn till att all information görs synlig i nätverket av vänner?

Frågorna ger en samlad bild av användarnas attityd och medvetenhet kring integriteten på Facebook. Och ger samtidigt svar på vad det är som motiverar användarna att överhuvudtaget använda Facebook som interaktionskanal.

Avgränsning

Studien kommer endast att ge en bild av användarnas attityder och uppfattning kring integriteten på Facebook. Studien kommer inte att kartlägga användarnas reella användning eller beteende på Facebook. Kartläggningen av informationsdelningen genom externa hemsidor kommer att begränsas till "Gilla"-knappar kommentarer kopplade till Facebook, samt de hemsidor som låter användarna logga in genom Facebook. En större kartläggning av informationstyper och informationsmängder är inte nödvändig för att ge en generell bild av hur informationsdelning och spridning påverkar integriteten på Facebook.

Definition

Status uppdatering

Alla medlemmar på Facebook har en "vägg". Detta är en typ av digital anslagstavla där man kan skriva olika typer av information. T.ex. om det är något speciellt man har gjort, eller vill dela med sig av till sina vänner på Facebook. Att skriva ett inlägg kallas för att man uppdaterar sin status, se Figur 1. På Facebooks huvudsida syns de statusuppdateringar eller statusinlägg som vännerna har gjort. Det är också möjligt att kommentera vännernas status. Statusuppdateringarna är med andra ord en öppen kommunikationskanal som kan läsas av användarens Facebookvänner. Det är dock möjligt för användaren att via sekretessinställningarna på Facebook justera hur öppet man vill att informationen skall synas. Det är t.ex. möjligt att göra inställningar så att även Facebookanvändare utanför Facebook kan läsa loggen (den anslagstavla där inläggen publiceras). Statusuppdateringarna hålls ofta korta och begränsade till en eller ett par rader och informationsmängden blir därför begränsad men ändå tillräckligt för att man enkelt skall kunna hålla kontakten med släkt och vänner.

Figur 1 Statusuppdatering på Facebook

"Gilla"-knappar

En "Gilla"-knapp är en typ av markering man kan göra för att visa för sina Facebookvänner att det är någonting man tycker om eller är extra intressant. Som medlem kan du t.ex. gilla dina vänners statusuppdateringar eller Facebookgrupper och fan-sidor. Du kan t.ex. gilla fan-sidan för din favorit artist eller ditt favoritband.

Externa "Gilla"-knappar

"Gilla"-knappen (open graph) introducerades år (2010) (Fletcher, 2010). "Gilla"-knappen är en knapp som placeras på externa hemsidor och har en koppling till Facebook. Varje gång en användare klickar på en "Gilla"-knapp syns det på användarens profil vad man gillar. Detta kan vara allt från filmer till musik eller nyhetsartiklar på internet. Informationen om vad en person gillar visas inte bara på Facebook. Fletcher ger som exempel på detta är filmdatabasen imdb.com där man genom att söka på en film även får se vilka av dina vänner som gillar filmen. Konceptet går ut på att användare delar med sig till sina vänner vad de gillar på internet, och på så sätt sprider informationen till dina vänner samtidigt som du genom att titta på vad dina vänner gillar utsätts för information. Antalet hemsidor som har "Gilla"-knappar har snabbt gått från ett fåtal partners vid start då tjänsten introducerades till flera hundra hemsidor. Detta visar på tjänstens stora kommersiella värde. I praktiken innebär användningen av "Gilla"-knappen att man lätt kan se vad vännerna har för fritidsintressen eller vilken typ av film eller musik de föredrar. Det innebär också att Facebook sitter på en enorm mängd information om vad användarna gillar. Denna typ av information är väldigt attraktiv för annonsörer eftersom det öppnar dörrarna för riktad marknadsföring. Den riktade marknadsföringen får en otroligt stor träffsäkerhet, eftersom användaren aktivt väljer att publicera vad de gillar. Detta gör informationen mer trovärdig jämfört med företag som t.ex. Google, som använder sig av surf -

historiken för att skapa ett underlag för riktad reklam. Det som gör "Gilla"-knappen så effektiv är den inbyggda redundansen som gör att informationen om dina intressen är synlig på flera olika ställen. Detta gör att fler människor ser vad du gillar, och ökar chansen för att även de personerna anger vad de tycker om produkten, tjänsten eller vilket innehåll det än gäller. Informationen om vad du gillar blir synlig på din profil, status meddelande och externa hemsidor. Figur 2 visar en gilla-knapp som visats efter en filmsökning på hemsidan imdb.com 2011-05-12.

Figur 2 Extern gilla-knapp

Facebookapplikation

En Facebookapplikation är en applikation som gjorts av en tredjepart. Alla som är medlemmar på Facebook kan programmera och publicera applikationer som kan köras på Facebook. En Facebookapplikation kräver att du accepterar applikationens "terms of use" innan du kan använda applikationen. Applikationen kan kräva att få tillgång till olika typer av information. T.ex. information om vilka vänner du har eller att applikationen måste ha tillgång till din e-postadress.

Facebookvänner

Facebook är ett stort socialt nätverk som är uppbyggt på noder där alla registrerade användare är en nod i nätverket. Facebooks totala nätverk sträcker sig över hela världen. Som Facebookanvändare kan man hitta alla användare i Facebooks nätverk. Hur mycket information som visas öppet på Facebook regleras av respektive användare genom sekretessinställningarna. Användare på Facebook skapar sig egna nätverk bestående av vänner och bekanta. Att vara en del i någons nätverk kallas för att man är "vänner". Genom att vara vän med någon på Facebook får man fullständig tillgång till personens information, som t.ex. födelsedatum samt de bilder och inlägg som personen gör på Facebook. På Facebook kan man även se vilka gemensamma vänner man har med andra personer som inte ingår i sitt eget nätverk av vänner.

Ditt nätverk av vänner följer med dig även utanför Facebook. Idag är det väldigt vanligt att andra externa hemsidor väljer att visa information om vilka av dina vänner som är medlemmar på hemsidan.

Data-mining

Data-mining innebär att på elektronisk väg söka igenom stora mängder av information och utvinna specifik information, som t.ex. nyckelord. Det är vanligt förekommande att företag "data-minar" nyckelord och liknande för att kartlägga vad personer har för intressen, och sedan använda denna information för att visa reklam för användaren som stämmer bättre överens med vad användaren är intresserad av för att öka chanserna att användaren väljer att köpa varan eller tjänsten som reklamen försöker sälja.

Social graph

Social graph är ett verktyg på Facebook som låter användaren se sitt Facebooknätverk som ett grafiskt nätverk där alla vänner fungerar som noder och räknar ut vilka vänner som tillhör sin vänkrets. Uträkningen resulterar ofta i ett antal cirklar (bekantskapskretsar). T.ex. arbetskamrater, gamla klasskompisar eller de människor man umgås med på fritiden. Social graph ger en tydlig bild av nätverkets storlek samt vilka personer som ser din information på Facebook. Det kan t.ex. vara lämpligt att fundera över hur lämpligt det är att arbetskamrater och chefer får tillgång till all personlig information. Se figur 3.

Figur 3 Bild över ett nätverk av vänner

Teori

Olika typer av sociala nätverk

Ett socialt nätverk är en mötesplats på Internet där internetanvändare samlas och interagerar med varandra. Idag finns det flera olika typer av sociala nätverk som varierar stort i karaktär vad gäller målgrupp och informationsdelning. En studie av de två stora sociala nätverken Facebook och Myspace (Dwyer, Hiltz, & Passerini, 2007) visade att Facebookanvändarna var villiga att dela med sig av privat information i mycket större utsträckning än användarna på Myspace. Antalet nya knutna kontakter var mycket större på Myspace jämfört med Facebook, där väldigt få användare valde att knyta nya kontakter. Facebookanvändarna valde att begränsa sitt nätverk till deras redan befintliga bekantskapskrets. I studien drogs slutsatsen att öppenhet inte har något samband med antalet nya knutna kontakter. Studien bekräftade att Facebookanvändare känner sig säkra när de delar med sig av information. De kände inget behov att vara restriktiva med informationen som publicerades på Facebook, då de upplevde att informationen endast delas med personer som de redan känner. Studien bekräftar också att Facebook inte används som ett forum för att knyta nya kontakter, utan fungerar som en förlängning av användarens redan befintliga liv och bekantskapskrets.

Informationens påverkan på användaren

Facebook erbjuder relativt goda möjligheter att reglera vad man som användare väljer att dela med sig av till andra användare när det gäller personlig information som fritidsintressen och arbetsgivare. Däremot har man som användare väldigt svårt att kontrollera vilken information vännerna i nätverket väljer att dela med sig av. Information som publiceras på Facebook blir synlig för alla användarna i vän-nätverket. T.ex. uttalanden på någon annan användares Facebookvägg eller att användare väljer att ladda upp olämpliga bilder på sina Facebookvänner. Dessa bilder eller uttalanden skulle kunna få allvarliga konsekvenser för användaren i fråga. I en studie av (Walther, Van Der Heide, Kim, Westerman, & Tom Tong, 2008), visade att personer på Facebook döms utefter deras vänners inlägg i större utsträckning än vad man kan tro från början. I studien lät man ett antal personer titta på ett antal påhittade Facebookprofiler. Där fick de bedöma deras första uppfattning om personen. Det visade sig att personer med logg-inlägg från attraktiva vänner bedömdes som mer attraktiva jämfört med de profiler där logg-inläggen gjorts av oattraktiva vänner. Det spelade alltså ingen roll hur attraktiv profilbild personen hade. Detta ger en fingervisning om hur mycket man dömer en person genom deras vänner på Facebook.

Motiv bakom Facebookanvändning

Facebook blir allt större och har en konstant ökning av antalet medlemmar. Det är många som frågar sig vad det är som gör Facebook intressant, och vad det är som får människor att vilja använda Facebook. Till en början kan det vara svårt att veta vad man egentligen ska använda Facebook till eftersom det är så öppet. Det finns ingen början och inget slut, och det finns inte heller några tydliga mål eller någon beskrivning om vad Facebook ska användas till (Wittkower, 2010). Det kan vara just det som gör att Facebook är så lockande. Eftersom det är användaren själv som väljer och utformar hur deras användning av Facebook ska se ut. Som Facebookanvändare utformar man sin profil, som sedan kommer att förmedla vilken personlighet man har till andra användare på Facebook. Nästa naturliga steg som Facebookanvändare är att man bjuder in de användare man vill ska vara en del av sitt nätverk av vänner på Facebook. Som användare kan man sedan läsa de statusuppdateringar som vännerna väljer att publicera. De som är skeptiska till Facebook frågar ofta hur intressant det egentligen är att läsa vad någon har ätit till middag eller vad de ska göra efter att de har ätit frukost.

Det finns egentligen inget bra svar på den frågan. Faktum är att händelser och upplevelser sällan känns speciellt viktiga eller intressanta sett ur en rent objektiv synvinkel. En händelse känns alltid mer betydelsefull för den person som själv upplevt händelsen. Hur pass intressanta eller ointressanta statusuppdateringarna är beror på hur nära relation man har till sina vänner på Facebook.

Integritet på sociala nätverk

Den personliga integriteten är något som många tycker är väldigt viktigt. I dagens samhälle har det blivit allt svårare att hålla sitt privatliv privat i takt med att fler och fler människor väljer att använda internet för spridning av information. De sociala nätverken gör det lättare än någonsin att sprida personlig information om sig själv och andra. Det är därför väldigt viktigt att ha kontroll på vilken information som sprids. Tyvärr är det så gott som omöjligt att kontrollera vilken information som sprids, om man inte är medlem i nätverket. Vem som helst kan välja att lägga upp en bild eller liknande på Facebook utan vetskap eller tillåtelse av personen i fråga. Facebook är ett av de sociala nätverk som har fått ta emot störst kritik på grund av detta. Det råder en allmän uppfattning om att dagens ungdomar och Facebookanvändare inte bryr sig om integritet och privatliv. Tvärtom så är de flesta Facebookanvändare väldigt noga med privatliv och integritet (Grimmelmann, 2010). Ett exempel på detta är att många Facebookanvändare väljer att ta bort kopplingen till bilder som andra lägger upp. Detta görs för att bilden inte skall vara synlig för vännerna i det egna nätverket. Detta är en följd av att Facebookvännerna ofta tillhör olika sociala grupper i användarens verkliga liv, t.ex. arbetskamrater, barndomsvänner eller släktingar. Precis som i verkliga livet är vi medvetna om att allt inte passar i alla sammanhang. Vi är t.ex. väldigt medvetna om att man måste anpassa vad man säger utefter vilka som lyssnar. Vi är väl medvetna om att man inte bör använda samma skämt med chefen som man använder med vännerna. När Facebook orsakar problem med den personliga integriteten beror detta ofta på att man omedvetet försökt tillämpa verklighetens sociala regler på Facebook. Det är viktigt att man inte luras att tro att en "vänskap" på Facebook inte väger lika tungt som vänskapsbanden i verkliga livet. Du kan inte lita på att den information du publicerar på Facebook inte kommer att läcka ut bara för att du litar på dina vänner.

Precis som alla sociala sammanhang eller grupperingar i verkliga livet har även Facebook sina oskrivna regler för vad man gör och inte gör. Så länge dessa oskrivna regler respekteras går det att bevara integriteten även på Facebook. Sceptikerna hävdar ofta att det inte är möjligt att leva ett privatliv på Facebook i den bemärkelse att allt som publiceras blir allmänt känt. Därmed menar man att det inte finns något privatliv på Facebook Det man lägger ut är antingen privat eller allmän information. Det finns inget däremellan. Men med privat kan man även mena någonting som hålls begränsat inom en viss krets. Detta gäller även på Facebook. Den information du publicerar på Facebook blir privat inom ditt nätverk. En Facebookanvändare som väljer att ta bort kopplingar till bilder eller liknande är alltså väldigt mån om sitt privatliv eftersom användaren då inser att Facebook som privatliv eller kontext inte stämmer överens med verkligheten där man betar sig olika beroende på var man är, t.ex. om man befinner sig på arbetet eller om man är hemma. Facebook blir en samlingsplats för alla dessa gemenskaper eller sammanhang eftersom vännerna och arbetskamraterna samlas i samma fack med en direkt koppling till varandra. Direkta kopplingar mellan sociala kretsar i verkligheten saknas ofta. Ett exempel är att livet på arbetet och livet hemma ofta saknar direkta kopplingar till varandra.

Teoretisk utgångspunkt

Användningsmotiv

Internetanvändarna söker sig till sociala nätverk av ett flertal olika anledningar. Det finns användare som söker en plats för sociala interaktioner med likasinnade användare. Det finns också användare som vill interagera med sitt redan befintliga nätverk av sociala kontakter över internet.

Typ av nätverk

Idag finns det sociala nätverk i överflöd. De sociala nätverkens karaktär varierar kraftigt när det gäller användargrupper och nätverkets allmänna inriktning. En del nätverk inriktar sig på att knyta nya kontakter samtidigt som andra nätverk fokuserar på att användarna nätverkar med redan existerande sociala kontakter.

Visning av information

Visning och spridning av information på sociala nätverk sker i olika former beroende på användarnas motiv samt typen av nätverk. En användargrupp som i stor utsträckning är villig att dela med sig av information på en plattform där det är tekniskt möjligt att göra detta, resulterar i en hög visning och spridning av information. Detta i motsats till ett nätverk eller användargrupp som är mer restriktiv till spridning av information i en större eller mindre skala.

Integritet

Integritet existerar i ett flertal olika former på sociala nätverk. Sociala nätverk har både dolda och synliga risker som hotar den personliga integriteten. Den dolda faran är den information som tas till vara av nätverket i form av "data-mining". De synliga integritetshoten ligger i användarnas relation till varandra på nätverket. Precis som i verkliga livet skyddas integriteten genom ett antal oskrivna sociala regler. För att integriteten gentemot användarna skall fungera krävs det att användarna förstår nätverkets sociala regler. Regler som inte alltid stämmer överens med de sociala regler vi rättar oss efter i det verkliga livet.

Metod

Metodval

För att undersöka studiens frågeställningar valde jag att använda mig av en kvantitativ datainsamlingsmetod (Patel & Davidsson, 2003) i form av enkäter. Eftersom kvantitativa metoder gör det möjligt att skapa en generell bild av åsikter eller beteende hos en större grupp människor. Detta gör det särskilt användbart i denna studie, då det krävs en större mängd data och respondenter för att spegla den genomsnittliga användarens Facebookanvändning. Facebook används av en väldigt stor användarbas. Att endast utgå ifrån en mindre grupp användare hade gjort det svårare att göra trovärdiga slutsatser utifrån resultatet.

Alternativa metoder

Som ett alternativ till valet att använda en kvantitativ enkät data kunde jag ha använt mig av någon form av rent kvalitativ metod (Patel & Davidsson, 2003). Att ge större utrymme åt kvalitativa frågor i enkäten hade gett ett större djup åt studien, samtidigt som det är svårare att sammanställa kvalitativ data i rena siffror. Detta eftersom svaren kan variera kraftigt mellan olika respondenter beroende på hur de uppfattar frågorna. Kvalitativa intervjuer hade gett studien en djupare bild av användarnas uppfattning kring Facebook och därmed djupare insikter kring vilka faktorer som påverkar användarnas uppfattning.

Bearbetning/datainsamling

Enkätens kvantitativa resultat, det vill säga de resultat som är rent kvantifierbara, valde jag att illustrera på ett lättförståeligt och pedagogiskt sätt. Jag valde att skapa cirkeldiagram som indikerar hur många procent av användarna som valde de respektive svarsalternativen. Enkätens kvalitativa data valde jag att granska utan någon mer omfattande bearbetning. Detta för att endast ge en bild av situationen. Då de kvalitativa frågorna var uppbyggda på ett sätt som gjorde att de var väldigt svåra att sammanfatta i någon form av diagram eller liknande.

Genomförande

För att underlätta granskningen av enkäten valde jag att dela upp frågorna i fyra delar: Användning, säkerhet/sekretess, applikationer och extern användning. Denna uppdelning underlättar granskningen av resultatet. Då det blir lättare att t.ex. sätta användning i relation till säkerhetstänkande. Att visa på sambandet mellan olika typer av användning och viljan att använda Facebookapplikationer, externa kopplingar till Facebook, som t.ex. "Gilla"-knappar på hemsidor som ligger utanför Facebook. För att nå ut till målgruppen som i denna studie var aktiva Facebookanvändare valde jag att publicera enkäten på Facebook. Facebook är en utmärkt distributionskanal för studien, dels för att jag på ett enkelt sätt nådde ut till ett stort antal Facebookanvändare, men också för att jag når ut till flera olika typer av användare. Det känns även mer naturligt för en Facebookanvändare att ta del av information via Facebook, vilket troligtvis gjort dem mer benägna att svara på enkäten.

Validitet

Validitet handlar om att undersöka det som faktiskt ska undersökas för att ge svar på studiens frågeställningar (Patel & Davidsson, 2003). Detta är särskilt viktigt för en studie som grundar sig på kvantitativ data. Eftersom en stor mängd insamlad data inte är någon garanti för att få en trovärdig studie, då frågorna och svaren måste vara relevanta i relation till studiens frågeställningar. Enkätens frågor stämmer bra överens med studiens teoretiska grund att mäta det som avsett att mätas.

Det vill säga frågorna angående respondentens användning, och hur de valt att utforma deras nätverk av vänner. Dock innehåller enkäten få frågor gällande hur de ställer sig till integritetsfrågorna gentemot andra användare. Enkätens integritetsfrågor lägger större tyngd på säkerhetsriskerna gällande Facebooks användning av informationen.

Reliabilitet

Reliabilitet innebär trovärdigheten för en undersökning. Det vill säga om den data man har fått in är uppmätt på ett korrekt sätt (Patel & Davidsson, 2003). I denna studie såväl som i alla studier som grundas på enkäter, ligger reliabiliteten i om frågorna varit formulerade på ett korrekt sätt. Det är också viktigt att instruktionen till enkäten samt frågorna inte har missförståtts av respondenten, eller att det har saknats svarsalternativ som gjort att mätningen blivit felaktig. Av enkäten framgick det att den var uppställd på ett bra sätt och var lätt att besvara. Men i vissa fall saknade användare fler svarsalternativ. I enkätfrågan angående hur ofta en respondent använder Facebook fanns alternativen: 1-3 gånger i månaden, flera gånger i veckan och nästan varje dag. Där saknade ett antal respondenter alternativet "flera gånger per dag". Det visade sig också att en del frågor gällande hur ofta respondenterna laddar upp bilder eller skriver statusuppdateringar saknade svarsalternativet "aldrig". Dessa fel kom tyvärr fram efter att enkäten publicerats, vilket gjorde det omöjligt att ändra frågorna i efterhand, då en ändring av alternativen efter att användare redan besvarat enkäten hade gjort alternativen missvisande. Detta blev en följd av att jag inte testat enkäten på en mindre grupp i förväg, utan istället valt att publicera enkäten direkt. Trots dessa fel anser jag ändå att enkätens reliabilitet var relativt hög.

Urval

Urvalet för enkät studien är begränsad till personer som aktivt använder Facebook. Med aktiva användare avses personer som använder Facebook minst en gång i månaden. Med användning menas att personen loggar in på Facebook. Det är inget krav att personen delar med sig av en viss typ av information i form av t.ex. statusuppdateringar eller liknande. Kravet att respondenten måste vara medlem på Facebook säkerställs genom att den elektroniska enkäten endast är tillgänglig via Facebook. De användare som svarar på enkäten har ingen gemensam nämnare utöver att de är aktiva Facebookmedlemmar. Att användarnas intressen eller sysselsättning varierar är positivt för studien, eftersom detta medför att resultatet ger en generell bild över Facebookvanorna hos aktiva svenska Facebookanvändare.

Etisk utgångspunkt

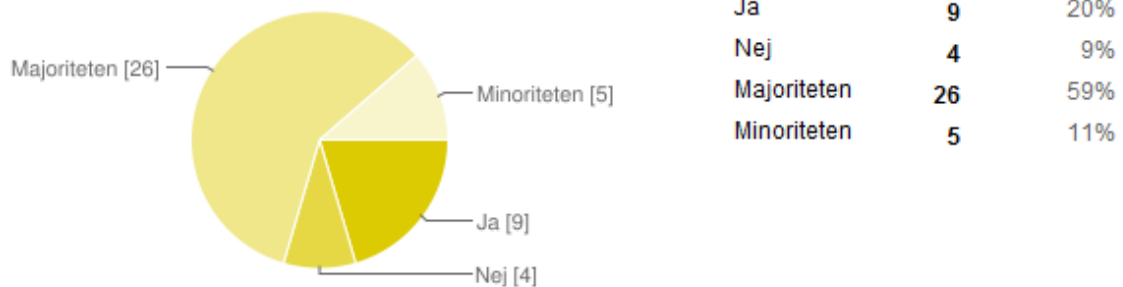
Enkäten som är grunden till studien om Facebookanvändning och attityder kring säkerhet på Facebook har publicerats på Facebook. Där har alla mina Facebookvänner och deras vänner kunnat svara på enkäten som är helt anonymiserad. Den enda information som är specifik för respektive enkätsvar är den elektroniska tidsstämpel som registrerats efter att enkäten slutförts. Det finns alltså inga möjligheter att på något sätt se vilka personer som svarat vad i enkäten. Den låga spårbarheten och därmed höga sekretessen är positiv för studien, eftersom användarna troligtvis känner sig säkrare. Detta gör att de troligtvis ger ett ärligare svar jämfört med om svaren varit spårbara.

Resultat

Vänner på Facebook

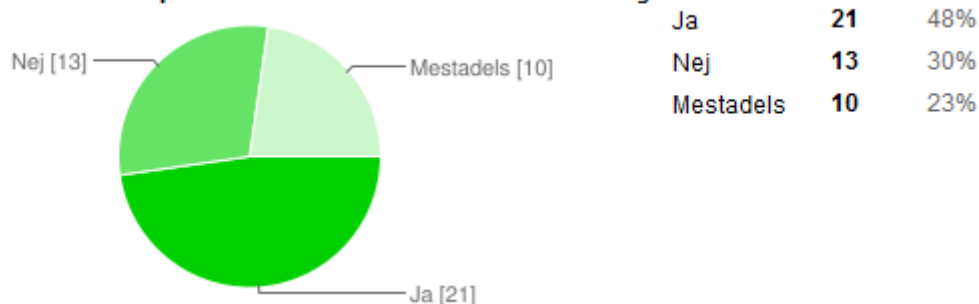
Studien visar att 59 % av respondenterna valt att begränsa sitt nätverk på Facebook till att huvudsakligen innehålla personer från deras redan befintliga bekantskapskrets. 9 % av respondenterna svarade att deras Facebooknätverk endast bestod av nära vänner och bara 11 % svarade nej på frågan om deras Facebookvänner tillhörde deras riktiga bekantskapskrets. Detta visar på att många ser Facebook som ett forum för att hålla kontakt med redan befintliga vänner eller bekanta istället för en plats att skapa nya kontakter. Detta resultat bekräftar slutsatsen i en jämförelse som tidigare gjorts mellan Facebook och Myspace. Denna artikel skrev år 2007, grafen visar tydligt att den slutsats som gjordes då fortfarande stämmer.

8. Tillhör alla dina Facebookvänner din riktiga bekantskapskrets?

Detta står i relation till att 71 % av respondenterna angav att deras liv på Facebook helt eller mestadels stämmer överens med det liv de lever i verkligheten. Detta tyder på att Facebook ses som ett forum som är tillräckligt säkert för att användarna skall känna sig bekväma med att leva ett relativt transparent liv på Facebook som står i nära relation med verkligheten.

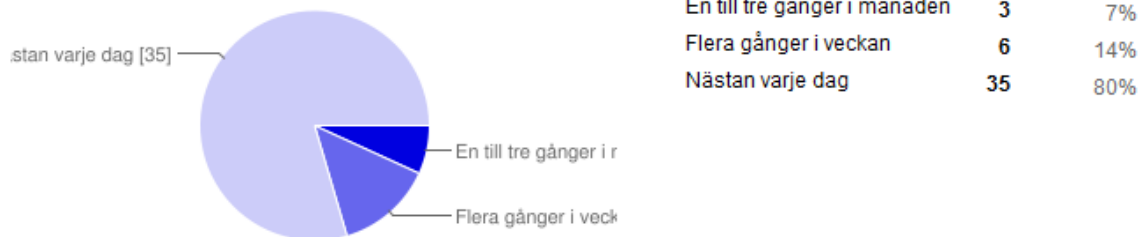
10. Anser du att ditt liv på Facebook stämmer överens med verkligheten?

Dela med sig

Trots att majoriteten i studien uppvisat att de har en relativt stor transparens i deras Facebook-användning, är sambandet mellan användningsfrekvensen och viljan att publicera information på Facebook relativt låg. 80 % av respondenterna angav att de loggar in på Facebook nästan varje dag, och 14 % angav att de loggade in på Facebook flera gånger i veckan.

1. Hur ofta använder du Facebook?

Bara 9 % av användarna angav att de gjorde statusuppdateringar nästan varje dag. 20 % angav att gjorde statusuppdateringar flera gånger i veckan, men majoriteten 70 % av respondenterna gjorde statusuppdateringar en till tre gånger i månaden. Det låga sambandet mellan användningsfrekvens och frekvensen av nya statusuppdateringar vittnar om att användarna känner ett stort behov att hålla kontakten med sina vänner i form av att veta vad andra gör. Men det finns inte ett lika högt behov av att föra en dialog åt båda hållen. Många användare läser gärna vad andra gör, men avstår från att i större utsträckning dela med sig av vad man själv gör.

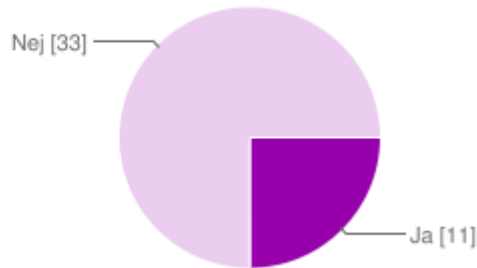
5. Hur ofta gör du statusuppdateringar?

Säkerhet/sekretess

Sekretessen och säkerheten på Facebook har debatterats länge. Trots detta fortsätter antalet Facebookanvändare att öka. Trots den starka debatten är det väldigt få användare som valt att läsa "terms of use". Endast 25 % av respondenterna angav att de har läst Facebooks " terms of use". 75 % angav att de aldrig läst Facebooks " terms of use".

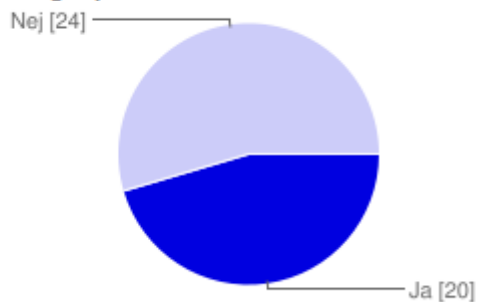
11. Har du läst Facebooks terms of use?

Ja	11	25%
Nej	33	75%

Trots att största delen av respondenterna angett att de inte läst "terms of use", är det betydligt fler som anger att de ser några problem med att Facebook ändrar sin " terms of use". Endast 11 % av respondenterna har läst " terms of use" men hela 45 procent anger att de ser risker med att Facebook ändrar sina " terms of use".

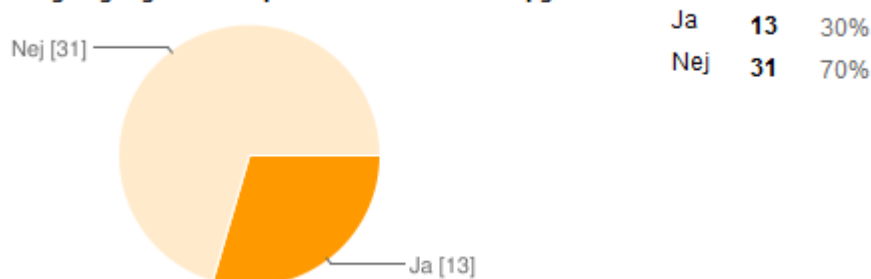
12. Ser du några problem med att Facebook ändrar sin terms of use?

Ja	20	45%
Nej	24	55%

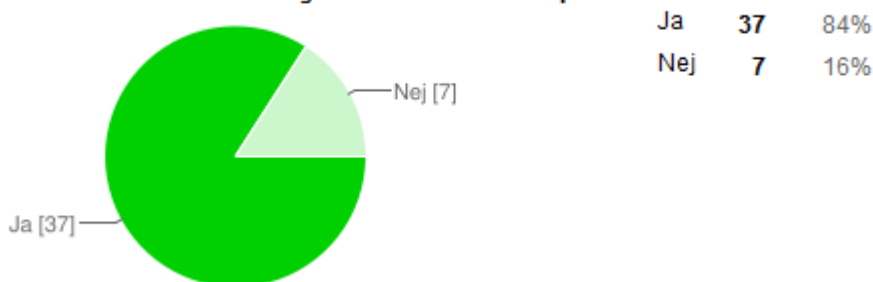
30 % av respondenterna har någon gång övervägt att lämna Facebook på grund av att de av olika anledningar sett problem med " terms of use". Trots detta har respondenterna valt att stanna kvar på Facebook.

13. Har du någon gång funderat på att lämna Facebook pga terms of use?

Som medlem har du möjlighet att ändra sekretessinställningarna på Facebook. Sekretessinställningarna bestämmer hur mycket information som kommer att vara synlig för användare, som inte tillhör ditt nätverk av vänner. 84 % av respondenterna har valt att ändra sekretessinställningarna, då de inte har varit nöjda med de standardinställningar, som bestämts av Facebook.

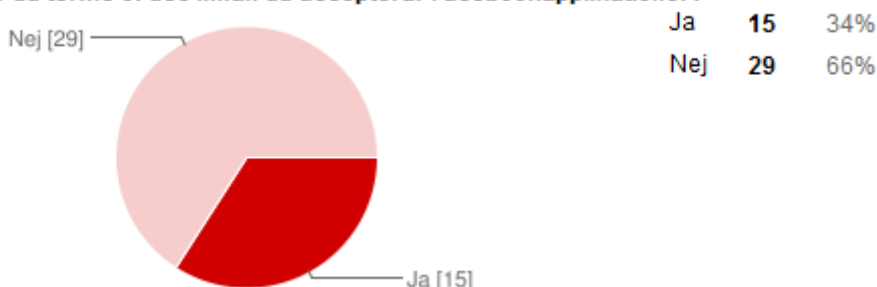
16. Har du ändrat standard inställningarna för sekretessen på Facebook?

Facebookapplikationer

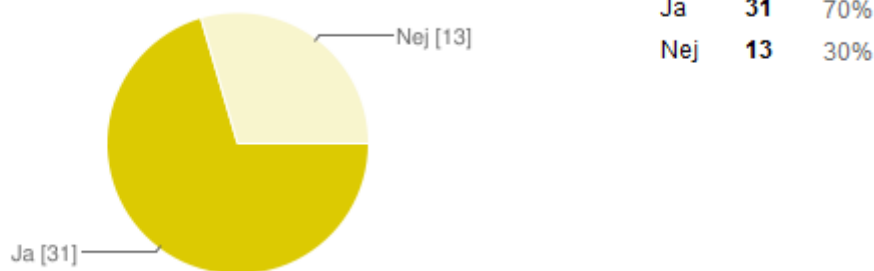
Facebookapplikationer har sina egna användarvillkor som också reglerar hur mycket information applikationen får hämta från användaren som accepterat att använda applikationen. Detta kan vara information som t.ex. vilka personer användaren har i sitt nätverk av vänner. 34 % av respondenterna har angett att de läser dessa användarvillkor, innan de accepterar att använda applikationen.

14. Läser du terms of use innan du accepterar Facebookapplikationer?

Trots att bara 34 % av respondenterna väljer att läsa "terms of use", innan de accepterar en applikation, så är det betydligt fler som ser en risk med att använda Facebookapplikationer. 70 % av respondenterna anser att det finns en risk med att använda Facebookapplikationer.

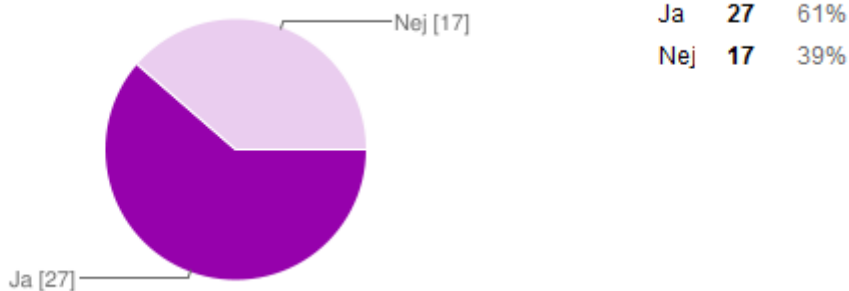
15. Ser du några risker med att använda Facebookapplikationer?

Extern användning

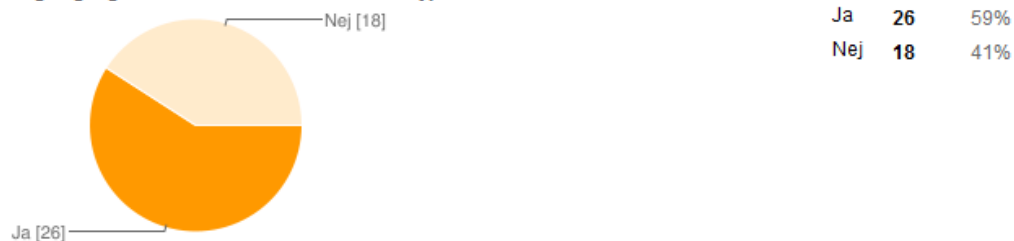
I takt med att antalet användare växt på Facebook har även viljan hos tredje part, att skapa kopplingar till Facebook och dess enorma användarbas, ökat kraftigt. 61 % av respondenterna anger att de någon gång har tryckt på en "Gilla"-knapp utanför Facebook vilket visar att det finns ett stort intresse att skapa kopplingar som går utanför Facebook även hos användarna.

17. Har du någon gång klickat på en gilla-knapp utanför Facebook?

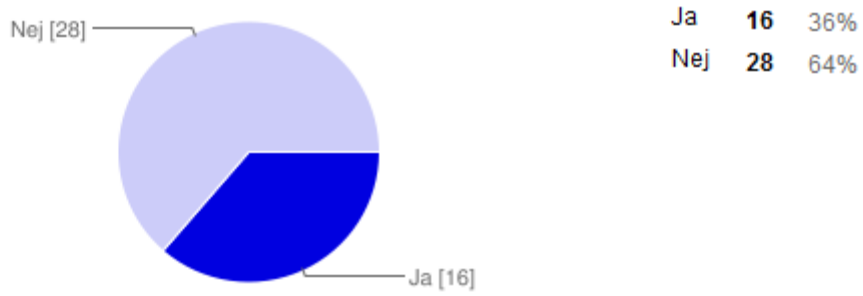
Det finns också ett stort intresse att se vad andra i sitt vän-nätverk valt att markera med "Gilla". 59 % av respondenterna anger att de någon gång besökt en hemsida eller liknande som någon i vännätverket valt att markera med "Gilla".

19. Har du någon gång besökt en hemsida eller annan typ av content utanför Facebook som dina vänner markerat med "gilla"?

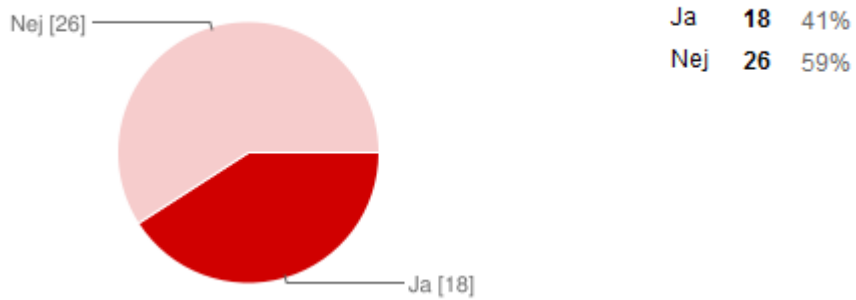
Utöver "Gilla"-knappar finns det nu gott om hemsidor på internet, som på ett eller annat sätt, länkar till Facebook. 64 % av respondenterna anser inte att det finns några risker med att använda externa länkar till Facebook.

18. Ser du några risker med att använda länkar till Facebook från andra hemsidor?

41 % av respondenterna har någon gång valt att logga in på Facebook genom en extern hemsida.

20. Har du någon gång loggat in på Facebook genom någon annan hemsida?

Diskussion

Säkerhet och sekretess

Resultatet visar att den allmänna uppfattningen är att Facebook är relativt säkert så länge man håller sig inom sitt nätverk med vänner som man litar på och ofta umgås med i verkligheten. Även om de flesta är medvetna om att vissa aspekter av Facebookanvändningen kan medföra att den personliga informationen är lika privat som man skulle föredra. Dock är dessa risker och aspekter inte tillräckligt alvarliga för att lämna Facebook även om en stor del av respondenterna i studien medgav att de någon gång funderat på att lämna Facebook på grund av dess "terms of use". Genom att begränsa den information man väljer att dela med sig av i sin profil t.ex. intressen, favorit band och liknande går det att minimera den information som Facebook och andra externa källor kan komma åt genom data-mining men det går inte att helt komma ifrån det.

Obligatorisk information

Allmän information: Kön, födelsedag.

Frivillig information

Allmän information: Bostadsort, hemort, språk, om mig.

Profilbild

Utbildning och arbete: Arbetsgivare, högskola, gymnasium.

Värderingar: Religion, politisk åsikt, personer som inspirerar mig, favoritcitater.

Konst och nöjen: Musik, böcker, filmer, tv, spel.

Sport: Sporter du spelar, favoritlag, favoritidrottare.

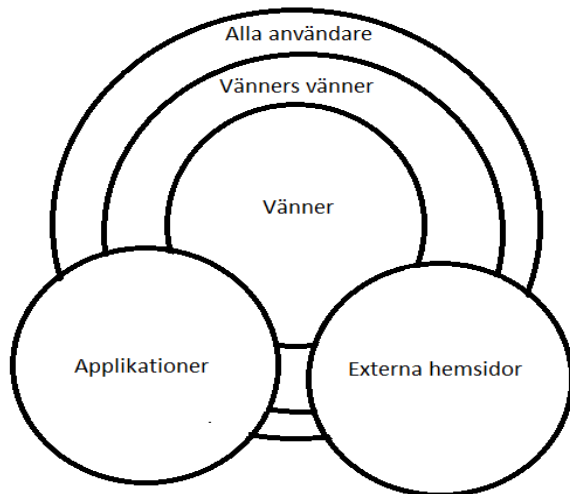
Aktiviteter och intressen: Aktiviteter, intresse.

Kontaktuppgifter: E-post adress, visningsnamn vid IM, telefon nr, adress, stad, postnr, stadsdel, webbplats.

Figur 4 Frivillig och obligatorisk information på Facebookprofilen

Bilden visar ett sammandrag från fliken sekretess inställningar på Facebook 2011-05-12. Texten visar vilken information användare kan och måste dela med sig av på Facebook. Den obligatoriska informationen är begränsad till kön och födelsedag vilket kan kännas relativt säkert. De frivilliga informationsfälten däremot kan avslöja väldigt mycket personlig information om användaren. Studier visar att viljan att dela med sig av personlig information är stor på Facebook jämfört med andra sociala nätverk (Dwyer, Hiltz, & Passerini, 2007). Den uppfattningen styrks också av denna studie,

som visar att majoriteten av respondenterna begränsar sitt nätverk till den verkliga bekantskapskretsen. Detta gör att de troligtvis uppfattar att det är säkert att dela med sig av personlig information som t.ex. informationen i listan.

Figur 5 Gränserna för visning av information på Facebook

Figuren visar att den information som många tror är säker bara för att man valt att hålla sitt nätverk begränsat till sina riktiga vänner, inte är så säker som det verkar. De som tror att det räcker att ändra sekretessinställningarna så att information endast är tillgänglig för den innersta kretsen har fel. Även om information inte är tillgänglig för andra användare, betyder inte detta att Facebook eller tredje part t.ex. Facebookapplikationer kan komma åt och "data-mina" informationen.

Det är inte ovanligt att Facebookanvändare har mer än 150 vänner i sitt nätverk. Det kan därför bli väldigt svårt att kontrollera hur stor spridning nätverket egentligen har. Med verktyget "social graph" omvandlas den långa listan med vänner i nätverket till ett grafiskt nätverk med noder där alla vänner blir synliga som noder i ett nätverk (Figur 4). Noderna grupperas i kluster som indikerar vilka kretsar som finns inom nätverket. T.ex. arbetskamrater eller barndomsvänner. Detta är något som kan vara värt att tänka på eftersom all den information som finns lagrad på Facebook inte alltid lämpar sig för de sociala grupper som är en del i det större nätverket av vänner.

Attityder kring olika typer av integritet

Den personliga integriteten på sociala nätverk består av två sidor. De integritetsfrågor som har fått störst uppmärksamhet är problemet kring hur användarnas information lagras på de sociala nätverken. Sociala nätverk söker igenom användarnas information för att sedan använda informationen som underlag för olika typer av reklam och marknadsföring, t.ex. digitala annonser. Den andra sidan av integritetsproblemen på sociala nätverk ligger i hur vi som användare väljer att integrera med varandra. Användare som inte tar hänsyn till att alla "vänner" i det sociala nätverket inte är deras nära vänner i verkligheten kan få problem när t.ex. bilder eller annan information sedan sprids. I studien angav flertalet användare, att de var medvetna om och kände till de potentiella riskerna med att Facebook har fullständig tillgång till deras personliga information. Och att de har rätten att dela med sig av informationen till tredje part i kommersiella syften. Användarna var också medvetna om att externa parter genom t.ex. Facebookapplikationer och "Gilla"-knappar mm. kan få tillgång till deras information. Trots detta fortsätter användarna att leva ett relativt transparent liv på Facebook. Automatisk informationsinsamling i form av t.ex. "data-mining" är idag vardagsmat på internet, vilket gör att användarna mer eller mindre slutat att bry sig. Även om de är medvetna om problemet. Detta blev tydligt i studien då en mängd användare svarade att de hade funderat på att lämna Facebook på grund av "terms of use", men de valde ändå att stanna kvar. Exakt varför de valde att stanna kvar syns inte i resultaten, men det är troligt att behovet av att interagera med "vännerna" på Facebook väger tyngre än de potentiella säkerhetsriskerna.

Användarnas motiv

Facebooks öppna design låter användaren använda Facebook väldigt fritt. Vilket gör att Facebook i sig självt saknar syfte eller mål. Det är upp till användaren att bestämma hur han eller hon väljer att använda de funktioner och möjligheter Facebook erbjuder. Majoriteten av de användare som deltog i studien svarade att de loggade in på Facebook nästan varje dag. Användarna svarade också att de skrev statusuppdateringar 1-3 gånger i månaden. Vilket innebär att största anledningen till att de väljer att logga in på Facebook är för att läsa vännernas statusuppdateringar eller andra aktiviteter som finns tillgängliga på Facebook. Detta visar att största delen av användarna loggar in mestadels för att läsa vännernas statusuppdateringar, vilket visar på att de ser ett stort värde i att läsa vännernas statusuppdateringar. Värdet av att läsa vänners status uppdateringar är i högsta grad subjektivt. Värdet i att läsa en statusuppdatering skulle t.ex. kunna vara att personen som skriver är en person som användaren har en relativt nära relation till. Statusuppdateringar av vänner man saknar relation till tenderar att tolkas väldigt subjektivt. Subjektiva tolkningar av statusuppdateringar kan uppfattas som tråkiga, eftersom man inte lägger några egna känslor i händelsen eller uttalandet. Ett annat värde i att läsa statusuppdateringar skulle också kunna vara att man ser det som ett sätt att ha en närmare relation till släktingar eller andra personer som man normalt sett inte träffar så frekvent. Detta antagande stämmer in bra på enkätresultatet, då majoriteten svarat att merparten av Facebookvännerna är vänner som de känner eller umgås med i verkligheten. Detta innebär att de troligtvis har en nära relation eller annat intresse av de vänner som skriver statusuppdateringar.

Öppenhet på Facebook

Facebook ger användaren möjlighet att fritt skapa sin profil och visa vilka intressen de har. Användarna skapar därmed en "bild" av sig själva som ligger till grund för hur de uppfattas av andra användare på Facebook. Det finns inga större begränsningar för vilken personlig information man anger. Detta innebär att en användare kan ange i princip vilken information som helst. Användaren skulle därmed kunna skapa en helt fiktiv profil. Men trots detta anger majoriteten av användarna i studien att deras liv på Facebook helt eller delvis stämmer överens med det liv de lever i verkligheten. Användarna känner alltså inget större behov av att ändra eller undanhålla information om sig själva.

Slutsats

Studien startade med utgångspunkten att skapa en så bred bild som möjligt gällande Facebook - användarnas syn på de integritets problem som uppstår på Facebook. Studien visar att flertalet användare var medvetna om de risker Facebook innebär i form av spridning och användning av personlig information. Det visade sig också att flertalet användare någon gång övervägt att lämna Facebook på grund av osäkerheten kring hur informationen hanteras och förs vidare i enlighet med Facebooks "terms of use".

Trots detta väljer användarna att använda Facebook regelbundet. Ofta flera gånger i veckan. Detta ger signaler om att Facebook vuxit sig så stort att det sociala trycket på att vara medlem på Facebook väger tyngre än de potentiella risker som ett medlemskap innebär. Detta visar också att det sociala livet på allvar flyttats ut på internet och de sociala nätverken.

Det är tydligt att användarna är medvetna om hur information visas inom nätverket av vänner. Detta blir tydligt då resultatet visar att majoriteten av användarna valt att begränsa sitt nätverk till personer de har en relation till i verkligheten. Till följd av att användarna begränsar nätverket känner de sig också bekväma med att leva ett liv på Facebook som helt eller delvis överensstämmer med verkligheten.

Förslag till fortsatt forskning

Eftersom empirin i min studie främst riktat in sig på integritetsfrågor mellan användare och Facebook skulle det vara av intresse att göra djupare forskning kring integriteten mellan användarna på Facebook.

Källor

Dwyer, C., Hiltz, S., & Passerini, K. (2007). Trust and privacy concern within social networking sites: A comparison of Facebook and MySpace. *Americas Conference on information Systems (AMCIS)*.

Fletcher, D. (2010 йил 20-май). How Facebook is Redefining Privacy. *The Times* .

Grimmelmann, J. (2010). The Privacy Virus. In D. E. Wittkower, *Facebook and Philosophy: What's on Your Mind?* Open court publishing company.

Patel, R., & Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.

Walther, J. B., Van Der Heide, B., Kim, S.-Y., Westerman, D., & Tom Tong, S. (2008). The Role of Friends' Appearance and Behavior on Evaluations of Individuals on Facebook: Are We Known by the Company We Keep?

Wittkower, D. E. (2010). A Reply to facebook Critics. In D. E. Wittkower, *Facebook and Philosophy: What's on Your Mind?* Open court publishing company.

Bilagor

Enkät

Användning

1. Hur ofta använder du Facebook?
En till tre gånger i månaden
Flera gånger i veckan
Nästan varje dag
2. Varför blev du medlem på Facebook?
3. Hur gammal är du?
4. Hur många vänner har du på Facebook?
5. Hur ofta gör du statusuppdateringar?
En till tre gånger i månaden
Flera gånger i veckan
Nästan varje dag
6. Hur ofta laddar du upp bilder på Facebook?
En till tre gånger i månaden
Flera gånger i veckan
Nästan varje dag
7. Hur många Facebookapplikationer använder du?
8. Tillhör alla dina Facebookvänner din riktiga bekantskapskrets?
Ja
Nej
9. Vilka risker ser du med att använda Facebook?
10. Anser du att ditt liv på Facebook stämmer överens med verkligheten?
Ja
Nej
Mestadels

Sekretess

11. Har du läst Facebooks terms of use?

- Ja
- Nej

12. Ser du några risker med att Facebook ändrar sin terms of use?

- Ja
- Nej

13. Har du någon gång funderat på att lämna Facebook pga. Terms of use?

- Ja
- Nej

14. Läser du terms of use innan du accepterar Facebookapplikationer?

- Ja
- Nej

15. Ser du några risker med att använda Facebookapplikationer?

- Ja
- Nej

16. Har du ändrat standard inställningarna för sekretessen på Facebook?

- Ja
- Nej

Extern användning

17. Har du någon gång klickat på en gilla-knapp utanför Facebook?

- Ja
- Nej

18. Ser du några risker med att använda länkar till Facebook från andra hemsidor?

- Ja
- Nej
- Om ja, vilka?

19. Har du någon gång besökt en hemsida eller annan typ av content utanför Facebook som dina vänner markerat med "gilla"?

20. Har du någon gång loggat in på Facebook genom någon annan hemsida?

- Ja
- Nej